

Nr 623

Av herr Kollberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 159, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt, m. m.

I anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 159, där förslag framlägges om extra företagsskattens slopande, vill vi ta upp frågan om viss differentiering av företagsbeskattningen.

Alltsedan år 1947 gäller olika skattesatser vid beräkning av statlig inkomstskatt för å ena sidan aktiebolag och å andra sidan ekonomiska föreningar. Då skattesatsen för aktiebolag år 1947 höjdes från 32 till 40 procent, lämnades skattesatsen såvitt rör ekonomiska föreningar oförändrad. Någon bärande motivering för denna olikhet i beskattningen, som alltjämt består och enligt propositionen förutsättes skola upprätthållas, har knappast anförts, och vid upprepade tillfällen har kritik framförts mot den olika behandlingen av de båda företagsformerna.

Denna kritik har framför allt bottnat i anspråket på att olika företag och företagsformer i skattehänseende liksom i andra hänseenden borde ha möjlighet att konkurrera på samma villkor.

Vid sin prövning av samma fråga uttalade 1949 års skatteutredning:

Den för oss väsentliga frågan i detta sammanhang har varit, huruvida den nuvarande skillnaden i skattesats för ekonomiska föreningar och för aktiebolag bör bibehållas. Frågan är närmast av principiell natur. Den verksamhet, som bedrivs i de båda företagsformerna, är så likartad att någon rationell grund för en olika behandling är svår att finna. Tvärtom bör det vara ett önskemål att den ena företagsformen icke beredes förmåner vid skatteberäkningen framför den andra. Med den konsolidering, som de kooperativa föreningarna uppnått och med de för dem i övrigt gällande moderata beskattningsreglerna torde de skäl, som år 1947 åberopades för en differentiering, icke numera vara bärande. Enligt vår mening bör därför likställighet mellan de båda kategorierna nu genomföras, på det sätt att skattesatsen även för de ekonomiska föreningarna bestämmes till 40 procent (SOU 1951: 51, sid. 263).

I kritiken har senare bland andra Kooperativa förbundet, som representerar landets största föreningsrörelse, instämt, senast i ett till Konungen den 4 mars 1959 avgivet yttrande rörande den statliga beskattningen av å ena sidan aktiebolag och å andra sidan ekonomiska föreningar.

I sitt yttrande hänvisar Kooperativa förbundet till ett uttalande som för-

bundet gjort och vari förbundet under hänvisning till intresset av likhet i behandlingen av olika företagsformer anfört:

— — — att någon differentiering i skattesatsens höjd mellan större ekonomiska föreningar och aktiebolag icke synes böra förekomma. Helt anorlunda ställer sig emellertid problemet, om jämförelse gjordes mellan t. ex. konsumtionsföreningar, som bedriva detaljhandelsverksamhet i tävlan med av enskilda personer ägda detaljhandelsföretag av motsvarande storleksordning.

Den tankegång, som Kooperativa förbundet sålunda utvecklat, synes vara riktig. Intresset av likformighet i beskattningen gör sig emellertid med hänsyn till dubbelbeskattningen med samma styrka gällande i förhållandet mellan mindre aktiebolag, som lämnar utdelning å aktierna, och av enskilda personer ägda företag av motsvarande storlek.

En närmare granskning av frågan torde sålunda ge till resultat att för utdelande mindre aktiebolag och föreningar bör tillämpas lägre skatt än för större aktiebolag och större ekonomiska föreningar. En sådan differentiering möter icke några tekniska svårigheter.

Den lösning som närmast erbjuder sig består i en likformig grundbeskattning, kombinerad med ett avdragssystem vid fastställande av taxerade belopp till statlig och kommunal inkomstskatt. Avdrag vid bolags eller förenings taxering bör sålunda få göras med viss bråkdel av utdelningen från bolaget och föreningen upp till en viss övre gräns. Det utdelningsbelopp, på vilket avdraget skall beräknas, kan maximeras till exempelvis 60 000 kronor, och avdraget kan bestämmas till exempelvis två tredjedelar av utdelningsbeloppet. Det förutsättes att sådant avdrag skall få göras av samtliga bolag (utom dotterbolag) och föreningar. Det torde erinras om att beskattning av utdelning jämväl sker hos mottagaren.

Skattebortfallet genom en dylik reform skulle bli tämligen obetydligt, när huvuddelen av utdelningarna kommer från ett begränsat antal större företag. Bortfallet skulle dessutom delvis komma att kompenseras genom det högre skatteuttaget från de större ekonomiska föreningarna.

Frågan om skattereglernas utformning med hänsyn till företagsamhetens kapitalanskaffning är ett annat och större problem, som icke skall beröras i detta sammanhang.

Enär riksdagen icke torde ha möjlighet att under denna session införskaffa för frågans bedömande erforderligt utredningsmaterial, vill vi begränsa oss till att föreslå en skyndsam utredning av frågan så att förslag i ärendet kan framläggas vid 1959 års höstriksdag.

Under hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 159 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t

begära skyndsam utredning och förslag till 1959 års höst-
riksdag om likställighet i fråga om skattesatsen för aktie-
bolag och ekonomiska föreningar samt om differentiering
av beskattningen mellan större och mindre företag enligt i
motionen angivna riktlinjer.

Stockholm den 21 maj 1959

Gustaf Kollberg

N. Stenberg

Ebbe Rydén